

การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์แฝงในการจำแนกกลุ่ม
และศึกษาความสัมพันธ์การรู้เรื่องการประเมินกับภูมิหลังของครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

An Application of Latent Profile Analysis in Group Classification and Study
of the Relationship Between Assessment Literacy and Background
of Teachers under the Office of the Private Education Commission
of Chiang Mai Province

วลัยพร ยะอนันต์^{1*} และ น้ำผึ้ง อินทะเนตร²

Walaiporn Yaanan^{1*} and Nampueng Intanate²

(Received: March 18, 2024; Revised: April 15, 2024; Accepted: April 17, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกกลุ่มและศึกษาความสัมพันธ์การรู้เรื่องการประเมินกับภูมิหลังของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากครูจำนวน 686 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครู เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.432 ถึง 0.742 t-value ตั้งแต่ 3.640 ถึง 10.928 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.981 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์แฝง ด้วยโปรแกรม Mplus 7.4 และการวิเคราะห์ด้วยไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า

ผลการจำแนกกลุ่มครูตามการรู้เรื่องการประเมิน พบว่า สามารถจำแนกกลุ่มครูได้ 3 กลุ่ม กลุ่มแฝงที่หนึ่ง กลุ่มเร่งพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน มีครูจำนวน 58 คน (8.455%) กลุ่มแฝงที่สอง กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับพื้นฐาน มีครูจำนวน 301 คน (43.878%) และกลุ่มแฝงที่สาม กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูง มีครูจำนวน 327 คน (47.668%) ($E_k=0.952$, Likelihood = -2,356.576, AIC=3,493.660, BIC=3,629.587, ABIC=3,534.332, p-value=.005) และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาพื้นฐานและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Master's degree student, Educational Evaluation and Research Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

² Assistant Professor, Department of Educational Foundations and Development, Faculty of Education, Chiang Mai University

* Corresponding Author E-mail: Walaiporn_y@cmu.ac.th

ผลการจัดกลุ่มครูตามการรู้เรื่องการประเมินกับข้อมูลภูมิหลัง พบว่า เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มการรู้เรื่องการประเมิน ในขณะที่ระดับชั้นที่สอนที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการรู้เรื่องการประเมินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ การรู้เรื่องการประเมิน การวิเคราะห์โปรไฟล์แฝง กลุ่มแฝง

Abstract

This research aimed to classify groups and study the relationship between assessment literacy and the background of teachers under the Office of the Private Education Commission of Chiang Mai Province, by studying 686 teachers obtained through multi-stage sampling. The research instruments included a 5-point rating scale questionnaire on teachers' assessment literacy, consisting of 80 items with an Item-Objective Congruence Index (IOC) ranging from 0.80 to 1.00, index of discrimination (r_{xy}) ranging from 0.432 to 0.742, t-values ranging from 3.640 to 10.928, and a reliability (α) of 0.981. Data analysis employed latent profile analysis with the Mplus 7.4 program and Chi-square Analysis. The research findings were as follows:

The grouping of teachers based on their assessment literacy revealed that they could be classified into 3 groups. Group 1, the Accelerated Development Group in Assessment Literacy, had 58 teachers (8.455%). Group 2, the Basic Level Assessment Literacy Group, had 301 teachers (43.878%). Group 3, the Advanced Level Assessment Literacy Group, had 327 teachers (47.668%). ($E_k=0.952$, Likelihood=-2,356.576, AIC=3,493.660, BIC= 3,629.587, ABIC = 3,534.332, p-value=.005). Furthermore, the study revealed no significant relationship between gender, teaching experience, education level, and learning area groups with the differences in evaluation literacy groups. However, the level of education taught, the school setting, and the school size were significantly related at a significance level of .01.

Keywords: assessment literacy, latent profile analysis, latent class

บทนำ

การประเมินเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้การประเมินเป็นสิ่งขับเคลื่อนในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การประเมินในระดับชั้นเรียนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Office of Academic Affairs and Learning Standards, 2017) การประเมินเป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ครูผู้สอนรู้ว่า การสอนของตนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด การประเมินเป็นการตัดสินใจผู้เรียนว่า มีความสามารถตามที่ต้องการหรือไม่ ผลของการประเมินจึงมีความสำคัญมาก เพราะบ่งบอกถึง

คุณภาพและอนาคตของผู้เรียน รวมไปถึงคุณภาพของโรงเรียนและสถานศึกษา (Kammanee, 2015) การประเมินเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียน (Mertler, 2009) ครูจะต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของการประเมินและเลือกใช้วิธีการประเมินให้ถูกต้อง ความสำคัญของการรู้เรื่องการประเมินจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้เท่านั้น แต่ยังมีส่วนในการปรับปรุงแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนและช่วยเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย (Brookhart, 2011) ดังนั้นการรู้เรื่องการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่ Stiggins (Stiggins, 2002, as cited in Chumkaew, 2018) ได้กล่าวไว้ว่า “คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของห้องเรียนใดๆ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการประเมินที่ใช้”

ความสนใจเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมิน (Assessment Literacy: AL) เริ่มต้นตั้งแต่หลายทศวรรษที่ผ่านมา ในปี ค.ศ.1991 ได้มีการบัญญัติคำว่ากรู้เรื่องการประเมินขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Stiggins (Stiggins, 1991, as cited in Koh, 2011) ได้กล่าวว่า การรู้เรื่องการประเมินจะอ้างอิงถึงขอบเขตของทักษะและความรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ครูที่รู้เรื่องการประเมินในห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ควรรู้วิธีการตอบสนองต่อมาตรฐานทั้ง 5 ของการประเมินในห้องเรียนที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินที่ชัดเจน 2) การทำความเข้าใจความสำคัญของการประเมินที่แตกต่างกันของเป้าหมาย ความสำเร็จที่สัมพันธ์กัน เช่น รอบรู้ ในเนื้อหาความรู้ การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผล ทักษะการปฏิบัติและการสร้างผลงานที่มีคุณภาพ 3) การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม 4) การรวบรวมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจาก การปฏิบัติงาน และ 5) หลีกเลี่ยงอคติในการประเมินและการบิดเบือนที่เกิดขึ้นจากปัญหาทางเทคนิคและการปฏิบัติ ต่อมาได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการรู้เรื่องการประเมิน เช่น Lefcheck et al. (2017) กล่าวว่า การรู้เรื่องการประเมิน เป็นความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การเลือก การตีความและการใช้การประเมินที่มีคุณภาพเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจุบันการรู้เรื่องการประเมินถูกมองว่าเป็นการทำงานร่วมกันที่ซับซ้อนขององค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม นโยบาย และประสบการณ์ (Allal, 2013; Livingston & Hutchinson, 2017) รวมไปถึงแนวคิด ความเชื่อ และความรู้สึกของผู้ประเมิน (Looney et al., 2017)

จากการศึกษาการรู้เรื่องการประเมินของครูพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้มาตรฐานสำหรับความสามารถของครูในการประเมินผู้เรียนของสหพันธ์ครูแห่งอเมริกา (AFT) สมาคมการศึกษาแห่งชาติ (NEA) และสภาแห่งชาติด้านการวัดผลทางการศึกษา (NCME) ซึ่งระบุขอบเขตความสามารถ 7 ด้านของครูไว้ดังนี้ 1) การเลือกวิธีการประเมิน 2) การพัฒนาวิธีการประเมิน 3) การบริหารจัดการสอบ ให้คะแนน และแปลความหมายคะแนน 4) การใช้ผลการประเมิน 5) การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด 6) การสื่อสารผลการประเมิน 7) จรรยาบรรณในการประเมิน เป็นองค์ประกอบในการศึกษาการรู้เรื่องการประเมินของครู ผลการศึกษาพบว่ากรู้เรื่องการประเมินของครูอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ ครูยังต้องได้รับการพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน (Campbell et al., 2002; Mertler & Campbell, 2005; Plake et al., 1993) เมื่อเปรียบเทียบความรู้ในการประเมินของครูที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนกับครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอน พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจในการประเมินของครูที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนมีแนวโน้มต่ำกว่าครูที่มีประสบการณ์

ด้านการสอน (Mertler, 2009) แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์อาจมีผลต่อการรู้เรื่องการประเมิน นอกจากนี้พบว่า ผลการวัดความรู้ของครูผู้สอนมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันไปตามเพศและวิชาที่สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสำรวจครูผู้สอน 211 คน พบว่าผู้ชายมีแนวโน้มที่จะมีความรู้โดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้หญิง และครูที่เชี่ยวชาญด้านวิชาการ เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มที่จะมีความรู้ในระดับที่สูงกว่าครูที่เชี่ยวชาญด้านการแสดงเช่น ศิลปะและพลศึกษา (Alkharusi, 2009)

จากความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกลุ่มครูตามลักษณะการรู้เรื่องการประเมินตามกรอบมาตรฐานสำหรับความสามารถของครูในการประเมินผู้เรียนของสหพันธ์ครูแห่งอเมริกา (AFT) สมาคมการศึกษาแห่งชาติ (NEA) และสภาแห่งชาติด้านการวัดผลทางการศึกษา (NCME) โดยใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์แฝง ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ในการค้นหากลุ่มแฝงตามธรรมชาติของบุคคลที่มีความแตกต่างและซับซ้อน ที่ไม่สามารถสังเกตข้อมูลได้อย่างชัดเจน โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ที่ใช้ความน่าจะเป็นจำแนกความแปรปรวน เพื่อจัดกลุ่มและจำแนกประเภทของกลุ่มแฝงได้อย่างแม่นยำ โดยในปัจจุบันได้มีการนำการวิเคราะห์โปรไฟล์แฝงมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิเคราะห์โปรไฟล์จึงเป็นวิธีการที่จะสามารถช่วยในการค้นหาและจัดกลุ่มของครูที่มีลักษณะแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มย่อยจาก ประชากรกลุ่มใหญ่ได้อย่างเป็นระบบ (Tein et al., 2013) ซึ่งจะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่ทราบลักษณะเฉพาะของครูแต่ละกลุ่ม และได้มิติในการพิจารณา ลักษณะที่เหมือนกันภายในกลุ่ม และลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม การจัดกลุ่มครูที่มีลักษณะเหมือนกัน จะช่วยให้การพัฒนาการรู้เรื่องการประเมินของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการรู้เรื่องการประเมินกับภูมิหลังของครู โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขนาดโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับโรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาครูต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อจำแนกกลุ่มและศึกษาความสัมพันธ์การรู้เรื่องการประเมินกับภูมิหลังของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,414 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบสำหรับการวิเคราะห์โปรไฟล์ตามแนวคิดของ Tein et al. (2013) โดยในงานวิจัยนี้กำหนดค่าขนาดอิทธิพลขนาดใหญ่ในการจำแนกความแตกต่างของกลุ่มแฝง ($d=0.8$) และมีค่าอำนาจทดสอบร้อยละ 80 จำนวนตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาด

ตัวอย่างเป็น 250 คน หลังการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ตัวอย่างจำนวน 686 คน ซึ่งมีจำนวนมากพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดกลุ่มโรงเรียนโดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนสำหรับการประกันคุณภาพสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ รวมทั้งสิ้น 63 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนมา 50 % ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน ขนาดกลาง 12 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน รวมจำนวน 33 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มครูผู้สอนมา 40 % ของจำนวนครูจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 686 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครู จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 80 ข้อ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อคำถามโดยใช้วิธี item total correlation (r_{xy}) และการทดสอบ t-value หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากตัวบ่งชี้การรู้เรื่องการประเมิน จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวบ่งชี้การรู้เรื่องการประเมินของครู (IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 จากนั้นดำเนินการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ทั้งหมด 84 ข้อ และนำมาสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครู

2. นำแบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครูที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียน โดยเป็นครูที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประกอบด้วยครูทั้งเพศชาย และเพศหญิง สอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำนวน 92 คน พบว่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าตั้งแต่ 0.345 ถึง 0.742 คัดเลือกข้อคำถามเหลือ 80 ข้อ ได้อำนาจจำแนกรายข้อของข้อคำถามโดยใช้วิธี item total correlation (r_{xy}) มีค่าตั้งแต่ 0.432 ถึง 0.742 t-value ตั้งแต่ 3.640 ถึง 10.928 และค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α) รายฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.981

3. นำข้อคำถามมาสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครู ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตั้งโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมความรู้เรื่องการประเมินของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและใช้วิธีการส่ง QR code ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 33 โรงเรียน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน ในช่วงเดือนกันยายน 2566 หลังการเก็บข้อมูลแล้วได้แบบประเมินตอบกลับคืนมาจำนวน 686 ฉบับ ผู้วิจัยได้ทำการลงรหัสเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจำแนกกลุ่มแฝงการรู้เรื่องการประเมินของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์แฝง (Latent Profile Analysis: LPA) โดยพิจารณาความกลมกลืนของโมเดล (test of model fit) การวิเคราะห์โปรไฟล์ เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ที่ได้ ว่าโมเดลใดที่มีความเหมาะสม และเป็นโมเดลประหยัดที่สุด มีจำนวนกลุ่มเป็นเท่าใด โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล ได้แก่ ค่า AIC, BIC, และค่า Sample - Size Adjusted BIC (ABIC) หากค่าสถิติของโมเดลใดมีค่าน้อยที่สุด แสดงว่าเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องมากที่สุด และพิจารณาค่าสถิติ entropy (E_k) ที่มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 เมื่อค่า entropy มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าการจำแนกกลุ่มได้ผลถูกต้องชัดเจน (Damrongpanit, 2012) เมื่อได้จำนวนกลุ่มแฝงแล้ว จึงทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการรู้เรื่องการประเมินกับภูมิหลังของครู ด้านเพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียน โดยพิจารณาจากค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square statistic) หากพบว่าภูมิหลังด้านใดที่ค่าไคสแควร์ มีค่า p-value น้อยกว่า .01 แสดงว่าภูมิหลังด้านนั้นมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการรู้เรื่องการประเมินที่ระดับ .01

ผลการวิจัย

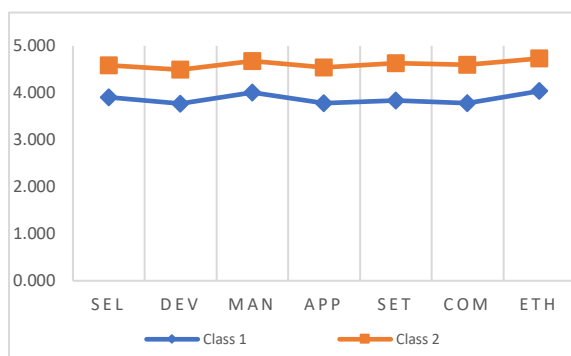
การจำแนกกลุ่มของครูตามการรู้เรื่องการประเมินใช้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเลือกวิธีการประเมิน (SEL) 2) การพัฒนาวิธีการประเมิน (DEV) 3) การบริหารจัดการสอบให้คะแนน และแปลความหมายคะแนน (MAN) 4) การใช้ผลการประเมิน (APP) 5) การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด (SET) 6) การสื่อสารผลการประเมิน (COM) และ 7) จรรยาบรรณในการประเมิน (ETH)

การจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม (3 classes) มีความเหมาะสมและบ่งนัยอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มมากที่สุด โดยผลการวิเคราะห์พบว่าค่า Entropy (E_k) เท่ากับ 0.952, Likelihood = -2356.576, AIC= 3493.660, BIC= 3629.587, ABIC= 3534.332, LMRT= 1255.462*, BLRT= 1279.491*, p-value=.005) รายละเอียดค่าสถิติเพื่อการพิจารณาจำนวนกลุ่มแฝงตั้งแต่ 2-5 กลุ่ม แสดงดังตาราง 1 และภาพ 1 ถึง ภาพ 4

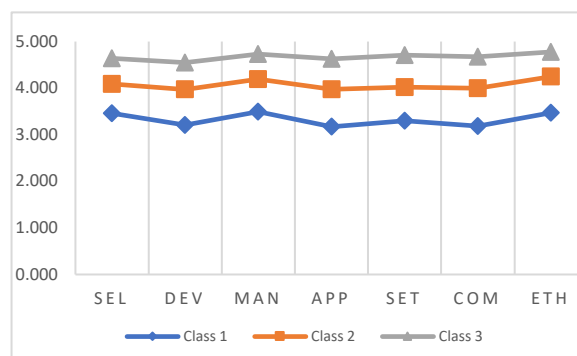
ตาราง 1 ค่าสถิติจากการจำลองแบ่งกลุ่มครูตามการรู้เรื่องการประเมิน

กลุ่ม	E_k	LL	AIC	BIC	ABIC	LMRT	BLRT	จำนวนสมาชิก
2	0.902	-3611.005	4757.151	4856.831	4786.978	2461.742*	2508.860**	C1 = 295 C2 = 391
3	0.952	-2356.576	3493.660	3629.587	3534.332	1255.462**	1279.491**	C1 = 58 C2 = 301 C3 = 327
4	0.889	-1716.830	3119.795	3291.968	3171.313	382.544	389.865**	C1 = 190 C2 = 214 C3 = 49 C4 = 233
5	0.909	-1521.897	2736.898	2972.318	2826.261	364.913	371.897**	C1 = 5 C2 = 208 C3 = 54 C4 = 200 C5 = 219

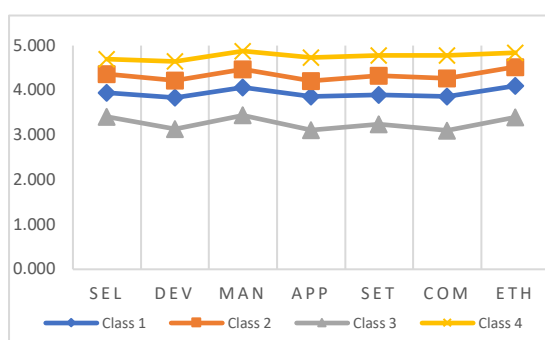
หมายเหตุ: * แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ** แสดงความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

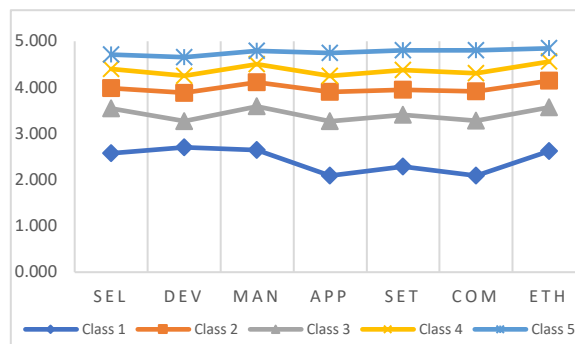
ภาพ 1 แผนภูมิแสดงการจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม

ภาพ 2 แผนภูมิแสดงการจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม

ภาพ 3 แผนภูมิแสดงการจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน 4 กลุ่ม

ภาพ 4 แผนภูมิแสดงการจำแนกกลุ่มที่แตกต่างกัน 5 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาลักษณะเฉพาะของกลุ่ม พบว่าแต่ละกลุ่มแฝงมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้

กลุ่มแฝงที่ 1 เป็นกลุ่มครูที่มีค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบต่ำกว่ากลุ่มอื่นทุกองค์ประกอบ ค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 3.171 ถึง 3.494 องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การใช้ผลการประเมิน (APP) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การบริหารจัดการสอบ ให้คะแนน และแปลความหมายคะแนน (MAN) ในกลุ่มนี้มีครูจำนวน 58 คน (8.455%) ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกลุ่ม มีความน่าจะเป็นเฉลี่ย 0.984 ด้วยลักษณะที่กล่าวไป จึงตั้งชื่อประจำกลุ่มว่า “กลุ่มเร่งพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน”

กลุ่มแฝงที่ 2 เป็นกลุ่มครูที่มีค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบปานกลางเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นทุกองค์ประกอบ ค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 3.970 ถึง 4.246 องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การพัฒนาวิธีการประเมิน (DEV) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ จรรยาบรรณในการประเมิน (ETH) สำหรับ โดยในกลุ่มนี้มีครูจำนวน 301 คน (43.878%) มีความน่าจะเป็นเฉลี่ย 0.976 ด้วยลักษณะที่กล่าวไป จึงตั้งชื่อประจำกลุ่มว่า “กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับพื้นฐาน”

กลุ่มแฝงที่ 3 เป็นกลุ่มครูที่มีค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบสูงทุกองค์ประกอบ ค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ 4.548 ถึง 4.777 องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การพัฒนาวิธีการประเมิน (DEV) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ จรรยาบรรณในการประเมิน (ETH) ในกลุ่มนี้มีครูจำนวน 327 คน (47.668%) ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกลุ่ม มีความน่าจะเป็นเฉลี่ย 0.981 ด้วยลักษณะที่กล่าวไป จึงตั้งชื่อประจำกลุ่มว่า “กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูง”

ค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบตามการจำแนกกลุ่มแฝงทั้ง 3 กลุ่มแสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยของแต่ละองค์ประกอบตามการจำแนกกลุ่มแฝงทั้ง 3 กลุ่ม

องค์ประกอบ	กลุ่มเร่งพัฒนา การรู้เรื่องการประเมิน		กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมิน ในระดับพื้นฐาน		กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมิน ในระดับสูง	
	$\bar{X}$	S.E.	$\bar{X}$	S.E.	$\bar{X}$	S.E.
SEL	3.459	0.077	4.085	0.026	4.634	0.018
DEV	3.213	0.070	3.970	0.022	4.548	0.019
MAN	3.494	0.084	4.194	0.024	4.731	0.014
APP	3.171	0.079	3.972	0.020	4.623	0.022
SET	3.301	0.073	4.024	0.020	4.710	0.017
COM	3.181	0.079	3.997	0.026	4.671	0.021
ETH	3.469	0.087	4.246	0.024	4.777	0.014
จำนวน	58		301		327	
ร้อยละ	8.455		43.878		47.668	
ความน่าจะเป็น	0.984		0.976		.981	

จากผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงของครูตามการรู้เรื่องการประเมินสามารถจำแนกครูได้ 3 กลุ่ม ผู้วิจัยนำกลุ่มแฝงแต่ละกลุ่มที่ได้มาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการจัดกลุ่มครูด้วยการทดสอบว่ากลุ่มแฝงการรู้เรื่องการประเมินของครู จะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรภูมิหลัง 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับ

การศึกษา ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียนหรือไม่ ด้วยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (cross-tabulation) และวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) เพื่อจำแนกครูตามตัวแปรภูมิหลังทั้ง 7 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่ามี 3 ตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ ระดับชั้นที่สอน ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับกลุ่มแผนการเรียนรู้เรื่องการประเมินของครู ส่วนอีก 4 ตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มแผนการเรียนรู้เรื่องการประเมินของครู รายละเอียดแสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มแผนการเรียนรู้เรื่องการประเมินของครูจำแนกตามข้อมูลภูมิหลัง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มแผน			รวม	χ^2	df	p-value
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)				
เพศ							
ชาย	15 (2.2%)	71 (10.3%)	67 (9.8%)	153 (22.9%)	1.332	2	0.514
หญิง	43 (6.3%)	230 (33.5%)	260 (37.9%)	533 (77.1%)			
ประสบการณ์ในการสอน							
1 - 10 ปี	34 (5.0 %)	173 (25.2%)	176 (25.7%)	383 (55.8%)	1.048	4	0.592
11 - 20 ปี	14 (2.0%)	85 (12.4%)	86 (12.5%)	185 (27.0%)			
21 ปีขึ้นไป	10 (1.5%)	43 (6.3%)	65 (9.4%)	118 (17.2%)			
ระดับการศึกษา							
ปริญญาตรี	54 (7.9%)	257 (37.5%)	277 (40.4%)	588 (85.7%)	2.883	2	0.237
ปริญญาโท	4 (0.6%)	44 (6.4%)	50 (7.3%)	98 (14.3%)			
ระดับชั้นที่สอน							
ประถมศึกษา	23 (3.4%)	148 (21.6%)	191 (26.0%)	362 (52.8%)	9.742**	2	0.008
มัธยมศึกษา	35 (5.1%)	153 (22.3%)	136 (19.8%)	324 (47.2%)			
กลุ่มสาระการเรียนรู้							
ภาษา สังคม และวัฒนธรรม	28 (4.1%)	136 (19.8%)	166 (24.2%)	330 (48.1%)	2.005	4	0.735
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	21 (3.1%))	114 (16.6%)	113 (16.5%)	248 (36.2%)			
ศิลปะ สุขศึกษาพลศึกษา และการงานอาชีพ	9 (1.3%)	51 (7.4%)	48 (7.0%)	108 (15.7%)			

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มแฝง			รวม	χ^2	df	p-value
	1 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)				
ที่ตั้งโรงเรียน							
ในเขต	23	205	271	499	52.215**	2	0.000
อำเภอเมืองเชียงใหม่	(3.4%)	(29.9%)	(39.5%)	(72.7%)			
นอกเขต	35	96	56	187			
อำเภอเมืองเชียงใหม่	(5.1%)	(14.0%)	(8.2%)	(27.3%)			
ขนาดโรงเรียน							
เล็กและกลาง	28	105	64	197	33.284**	4	0.000
	(4.1%)	(15.3%)	(9.3%)	(28.7%)			
ใหญ่	16	79	93	188			
	(2.3%)	(11.5%)	(13.6%)	(27.4%)			
ใหญ่พิเศษ	13	117	170	301			
	(2.0%)	(17.1%)	(24.8%)	(43.9%)			

หมายเหตุ: ** แสดงความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ตารางไขว้ที่จำแนกกลุ่มแฝงครูตามการรู้เรื่องการประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มแฝงที่ 1 มีจำนวน 58 คน (8.455%) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดจากทั้งหมด 3 กลุ่มแฝง ในกลุ่มนี้มีครูที่สอนระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 35 คน (5.1%) ครูส่วนใหญ่สอนอยู่นอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 35 คน (5.1%) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กและกลางถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้มากที่สุด จำนวน 28 คน (4.1%) ครูกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องเร่งพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน เนื่องจากค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกองค์ประกอบของครูกลุ่มนี้มีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 2 กลุ่ม

กลุ่มแฝงที่ 2 มีจำนวน 301 คน (43.878%) ในกลุ่มนี้มีครูที่สอนระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 153 คน (22.3%) หากแบ่งตามที่ตั้งของโรงเรียนพบว่า ครูส่วนใหญ่สอนอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 205 คน (29.9%) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้มากที่สุด จำนวน 117 คน (17.1%) ครูกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกองค์ประกอบมากกว่ากลุ่มที่ 1 แต่น้อยกว่ากลุ่มที่ 3 จึงเป็นกลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับพื้นฐาน

กลุ่มแฝงที่ 3 มีจำนวน 327 คน (47.668%) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดจากทั้งหมด 3 กลุ่มแฝง ในกลุ่มนี้มีครูที่สอนระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 191 คน (26.0%) หากแบ่งตามที่ตั้งของโรงเรียนพบว่า ครูส่วนใหญ่สอนอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 271 คน (39.5%) ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษถูกจัดอยู่ในกลุ่มนี้มากที่สุด จำนวน 170 คน (24.8%) ครูกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบสูงสุดทุกองค์ประกอบเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น จึงเป็นกลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์กลุ่มแฝงการรู้เรื่องการประเมินของครู สามารถจัดครูได้ 3 กลุ่ม โดยโมเดลที่มีจำนวนกลุ่มแฝง 3 กลุ่ม ($E_k=0.952$, $\text{likelihood}=-2356.576$, $\text{AIC}=3493.660$, $\text{BIC}=3629.587$, $\text{ABIC}=3534.332$, $p\text{-value}=0.005$) มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การพิจารณาความกลมกลืนของโมเดลการวิเคราะห์กลุ่มแฝง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ตารางไขว้และการทดสอบความสัมพันธ์ไคสแควร์ระหว่างกลุ่มแฝงตามการรู้เรื่องการประเมินของครูกับตัวแปรภูมิหลังทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียน พบว่า ระดับชั้นที่สอนของครู ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียนของครูที่ถูกจัดเข้าในแต่ละกลุ่มแฝงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นที่สอน ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับกลุ่มแฝงครูตามการรู้เรื่องการประเมิน จึงเป็นตัวแปรที่ส่งผลให้การรู้เรื่องการประเมินของครูแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้านเพศ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของการรู้เรื่องการประเมิน โดยตัวแปรด้านเพศที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มแฝงการรู้เรื่องการประเมินของครูนั้น อาจเนื่องมาจาก ไม่ว่าครูเพศใดต่างมีโอกาสได้รับการพัฒนาในทุกมิติของความเป็นครูมาในรูปแบบเดียวกัน ทั้งหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีองค์การสภาพวิชาชีพคอยกำกับดูแลและติดตามประเมินผลเกี่ยวกับคุณภาพของการผลิตบัณฑิต นอกจากนี้ การรับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งต้องมีแนวทางสำหรับการปฏิบัติที่เหมือนกัน ดังนั้นจึงอาจเป็นเหตุผลที่อธิบายได้ว่าไม่ว่าครูเพศชาย หรือเพศหญิงจึงมีสมรรถนะในการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน (Pantuwarakul & Nuansri, 2021)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบการรู้เรื่องการประเมินเพื่อจำแนกกลุ่มครูตามการรู้เรื่องการประเมิน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มแฝงกับภูมิหลังของครู ดังนี้

กลุ่มแฝงที่ 1 กลุ่มเร่งพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน มีครูที่ได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 8.455 ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกองค์ประกอบของกลุ่มนี้ มีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 กลุ่มแฝง ดังนั้นครูกลุ่มนี้ควรได้รับการพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการรายงานผลการประเมิน และการพัฒนาเครื่องมือประเมินที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tharaworn (2015) ที่พบว่าครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือประเมิน ครูกลุ่มนี้สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง โดยครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีจำนวน ร้อยละ 4.1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanta (2016) ที่พบว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของตนเองในทุกด้านค่อนข้างมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pantuwarakul & Nuansri (2021) ที่พบว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลมากที่สุด รวมไปถึง Kongsano (2013) ที่ได้รวบรวมและสรุปถึงปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหางบประมาณที่มีอย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการส่งเสริมการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ส่งผลทำให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ ในส่วนของโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ก็พบปัญหาสอดคล้องกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็ก

และขนาดกลางมีจำนวนผู้เรียนน้อย จึงได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาไม่มากพอที่จะใช้พัฒนาในทุกด้านได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้ไม่สามารถจัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการจัดการประเมินได้อย่างเพียงพอและทันสมัย รวมไปถึงไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม เมื่อครูขาดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนา จึงทำให้ครูกลุ่มนี้มีการรู้เรื่องการประเมินต่ำกว่ากลุ่มอื่น และควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

กลุ่มแฟงที่ 2 กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับพื้นฐาน มีครูที่ได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 43.878 ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกองค์ประกอบของกลุ่มนี้ มีค่ามากกว่ากลุ่มแฟงที่ 1 แต่น้อยกว่ากลุ่มแฟงที่ 3 ครูกลุ่มนี้ควรได้รับการพัฒนาในด้านการพัฒนาวิธีการประเมินและการรายงานผลการประเมิน ครูส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้สอนในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suprom et al. (2023) ที่พบว่าครูในระดับมัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก ในส่วนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือการให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีภาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้มากพอที่จะสอบเข้าเรียนต่อ ในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีเนื้อหาที่ต้องสอนมาก จึงทำให้ครูเน้นการจัดการเรียนรู้โดยขาดการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผู้เรียนใช้วิธีการสอบเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการประเมินตามสภาพจริง พบเห็นได้ไม่มากนักในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแตกต่างจากครูที่สอนในระดับประถมศึกษา ที่มีเนื้อหาในรายวิชาน้อยเมื่อเทียบกับระดับมัธยมศึกษา จึงทำให้ครูมีเวลาในการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

กลุ่มแฟงที่ 3 กลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูง มีครูที่ได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 47.668 ครูกลุ่มนี้สอนอยู่ในโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่มากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีจำนวนร้อยละ 39.5 ในส่วนของขนาดโรงเรียน ในกลุ่มนี้มีครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมากที่สุด ร้อยละ 18.1 ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกองค์ประกอบของกลุ่มนี้ มีค่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 กลุ่มแฟง โดยครูกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบด้านจรรยาบรรณในการประเมิน การบริหารจัดการสอบ ให้คะแนน แปลความหมายคะแนน และการพัฒนากระบวนการกำหนดเกรดสูงสุด สาเหตุที่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูงนั้น เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีโอกาสในการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพเข้ามาทำงาน และในระหว่างการทำงานครูกลุ่มนี้จะได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีผู้เรียนจำนวนมาก ส่งผลให้โรงเรียนมีงบประมาณที่จะใช้จ่ายในส่วนต่างๆ รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพครู ไม่ว่าจะเป็นการให้การอบรมพัฒนา การให้ทุนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อครูเหล่านี้ได้รับการพัฒนาจึงทำให้มีศักยภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ยังทำให้ครูกลุ่มนี้ใช้วิธีการประเมินผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย จัดการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เครื่องตรวจข้อสอบที่สามารถรายงานผลการวิเคราะห์ข้อสอบได้ ทำให้ครูสามารถเลือกและปรับปรุงข้อสอบได้ ทำให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพ

สอดคล้องกับแนวคิดของ Loveridge & Cummings (1996) ที่กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้มีอำนาจหรือผู้ร่วมวิชาชีพ อันเป็นผลมาจากการใช้กลยุทธ์การอำนวยความสะดวกและการสนับสนุน ประกอบกับการที่โรงเรียนของครูกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ทำให้ครูกลุ่มนี้มีโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพด้วยการอบรมอย่างทั่วถึง เนื่องจากสถานที่ที่ใช้ในการอบรมพัฒนาวิชาชีพส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์กลุ่มแฟงที่สามารถจำแนกครูออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเร่งพัฒนาการรู้เรื่อง การประเมิน กลุ่มที่มีการรู้การประเมินในระดับพื้นฐาน และกลุ่มที่มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูง และยังพบว่า ระดับชั้นที่สอน ที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการรู้เรื่องการประเมินของครูแต่ละกลุ่มแฟง ดังนั้นในการพัฒนาครูจึงต้องพิจารณาถึงระดับชั้นที่สอน ที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงควรนำข้อมูลเหล่านี้ในการวางแผนพัฒนาครูให้สอดคล้องกับลักษณะของครูแต่ละกลุ่ม โดยอาจจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครูในสังกัดมีการรู้เรื่องการประเมินในระดับที่สูงขึ้น สามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยที่พบว่าสามารถจำแนกครูได้ 3 กลุ่ม จึงควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการรู้เรื่องการประเมินของครูแต่ละกลุ่ม เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกับการจำแนกกลุ่มแฟงสำหรับการวางแผนพัฒนาการรู้เรื่องการประเมินที่สอดคล้องกับความต้องการของครู

2) จากผลการวิจัยที่พบว่าครูที่ต้องเร่งพัฒนาการรู้เรื่องการประเมิน มีค่าเฉลี่ยต่ำทุกองค์ประกอบ จึงควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการรู้เรื่องการประเมินของครู เพื่อจะได้แนวทางในการพัฒนาครูให้มีการรู้เรื่องการประเมินในระดับสูงขึ้น

3) จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับชั้นที่สอน ที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการรู้เรื่องการประเมินของครู ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อการรู้เรื่องการประเมินของครูเพิ่มเติม เช่น ทศคติต่อการประเมินของผู้บริหาร นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูมากยิ่งขึ้น

References

- Alkharusi, H. A. (2009). Correlates of teacher education students' academic performance in an educational measurement course. *The International Journal of Learning*, 16(1), 1-15.
- Allal, L. (2013). Teachers' professional judgement in assessment: a cognitive act and a socially situated practice. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 20(1), 20-34.

- Brookhart, S. M. (2011). Educational assessment knowledge and skills for teachers. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 30(1), 3-12.
- Campbell, C., Murphy, J. A., & Holt, J. K. (2002). *Psychometric analysis of an assessment Literacy instrument: Applicability to preservice teachers* [Annual Meeting Paper]. Mid-Western Educational Research Association.
- Koh, K. H. (2011). Improving teachers' assessment Literacy through professional development. *Teaching Education*, 22(3), 255-276.
- Lefcheck, J. S., Wilcox, D. J., Murphy, R. R., Marion, S. R., & Orth, R. J. (2017). Multiple stressors threaten the imperiled coastal foundation species eelgrass (*Zostera marina*) in Chesapeake Bay, USA. *Global change biology*, 23(9), 3474-3483.
- Livingston, K., & Hutchinson, C. (2017). Developing teachers' capacities in assessment through career-long professional learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 24(2), 290-307.
- Looney, A., Cumming, J., Kleij, F. V., & Harris, K. (2018). Reconceptualizing the role of teachers as assessors: teacher assessment identity. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 25(5), 442-467.
- Loveridge, C. E., & Cummings, S. H. (1996). *Nursing management in the new paradigm*. Aspen.
- Mertler, C. A. (2009). Teachers' assessment knowledge and their perceptions of the impact of classroom assessment professional development. *Improving Schools*, 12(2), 101-113.
- Mertler, C.A., & Campbell, C. (2005). *Measuring Teachers' Knowledge & Application of Classroom Assessment Concepts: Development of the Assessment Literacy Inventory* [Annual Meeting Paper]. The American Educational Research Association.
- Plake, B. S., Impara, J. C., & Fager, J. J. (1993). Assessment competencies of teachers: A national survey. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 12(1), 10-12.
- Stiggins, R. J. (1991). Relevant Classroom Assessment Training for Teachers. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 10(1), 7-12. <https://doi.org/10.1111/j.1745-3992.1991.tb00171.x>
- Stiggins, R. J. (2002). Assessment Crisis: The Absence of Assessment for Learning. *Phi Delta Kappan*, 83(10), 758-765. <https://doi.org/10.1177/003172170208301010>
- Tein, J. Y., Coxe, S., & Cham, H. (2013). Statistical Power to Detect the Correct Number of Classes in Latent Profile Analysis. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 20(4), 640-657.

Translate Thai References

- Chumkaew, S. (2018). Needs Assessment of Teachers' Assessment Literacy. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University, 29*(1), 88-94. (in Thai)
- Damrongpanit, S. (2012). *Mplus program with behavioral science research data analysis and social science*. Mahasarakham University. (in Thai)
- Kammanee, T. (2015). Formative Assessment. *Journal of the Royal Institute of Thailand, 40*(3), 155-174. (in Thai)
- Kanta, P. (2016). *An Application of Latent Class Analysis to Classify Teachers' Needs on Learning Assessment Under the Upper Northern Secondary Educational Service Area Office* [Master's Thesis]. Chiang Mai University.
<https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:143228> (in Thai)
- Kongsano, S. (2015). *Issues of Small-sized Schools*. Office of Education Affairs, Secretariat of the House of Representatives. (in Thai)
- Office of Academic Affairs and Learning Standards. (2017). *Assessment for Learning: Questioning and Giving Feedback to Enhance Learning*. Agricultural Cooperative Union of Thailand. (in Thai)
- Pantuwarakul, K., & Nuansri, M. (2021). Need for Development of Teachers' Learning Assessment Competency in Small Schools in Pathumthani Province. *Journal of Humanities and Social Sciences: Valaya Alongkorn University under the Royal Patronage, 17*(2), 59-69. (in Thai)
- Suprom, S., Akakul, T., & Sangprateeptong, V. (2023). The Model of Teachers Development by Using Reflective Assessment Affecting Secondary School Teacher Competencies in Learning Measurement and Evaluation. *Journal of MCU Social Science Review, 12*(2), 92-104. (in Thai)
- Tharaworn, K. (2015). *A Need Assessment of The Teachers for Developing Secondary School Students' Learning Assessment* [Master's thesis]. Chulalongkorn University.
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51056> (in Thai)